

18/07/2018

Posen al descobert vestigis de l'origen de l'església romànica de Santa Maria del Palau, al Montgrí

S'hi està portant a terme una intervenció arqueològica, prèvia a les segona etapa de les obres de consolidació

L'Ajuntament de Torroella de Montgrí i la Diputació de Girona estan portant a terme l'estudi arqueològic que guiarà la segona fase dels treballs de consolidació de l'església romànica de Santa Maria del Palau (s. XIII), emplaçada al sector nord-occidental del massís del Montgrí. La intervenció arqueològica té com a objectiu determinar quines han estat les diferents fases constructives de l'edifici i quin són els seus elements originals. L'actuació sobre el terreny es complementarà amb un exhaustiu estudi documental. És la primera vegada que es porta a terme un estudi rigorós d'aquest tipus en un dels elements patrimonials més singulars i desconeguts del massís del Montgrí.

La intervenció s'està fent als tres grans espais del temple: el nàrtex, la nau principal i l'espai lateral de la sagristia. Els treballs, que es van iniciar fa dues setmanes i acabaran aquest divendres, han posat al descobert, entre altres elements d'interès, un fragment de la pavimentació original de l'edifici, a l'interior de la nau principal; una part de l'enllosat del porxo o galilea (element actualment desaparegut), i restes d'una escala d'accés, d'època més moderna. A la nau principal s'ha rebaixat fins a 70 cm en la part més fonda, però a la sagristia el rebaix arribarà fins als 2 metres, ja que s'hi havia anat acumulant una gran quantitat de material, sobretot pedres.

Finalitzada la intervenció arqueològica i tenint en compte l'informe dels resultats obtinguts, es procedirà a la realització dels treballs de paletaeria corresponents a aquesta segona fase. Les obres, que s'iniciaran passat l'estiu, se centraran en la coberta de la nau principal i en els murs. A la coberta s'hi col·locaran teules i es reconstruirà el mur capcer segons els vestigis apareguts a la primera fase de l'obra. Aquesta estructura es farà amb pedra del mateix lloc. Així mateix, es donarà un millor acabament a les seccions dels murs, reconstruint-los parcialment per donar una major coherència visual a les restes del conjunt.

Com en la primera fase de l'obra, que es va desenvolupar durant la tardor passada, l'actuació està cofinançada per la Diputació de Girona (15.000 euros) i l'Ajuntament de Torroella de Montgrí (10.000

euros).

Garantir la preservació del conjunt

Anna Maria Mercader, regidora de Cultura, Patrimoni i Presidenta de l'OA Museu de la Mediterrània, argumenta que l'Ajuntament vol posar en valor el conjunt arqueològic medieval de Santa Maria del Palau que a banda, de l'església, inclou les restes d'un antic poblament que va ser habitat des del segle II aC., en època romana, fins a la baixa edat mitjana. Es creu que va ser desocupat progressivament a conseqüència de l'avenç de les dunes i pel desplaçament de la població cap al nucli de l'Escala. Mercader recorda que el conjunt es troba emplaçat al costat del que havia estat el camí d'Empúries, i que per a l'Ajuntament és una prioritat garantir-ne la seva preservació i posar-lo en valor. Afirmar que l'església es trobava en un accelerat estat de degradació, que no només s'ha revertit, sinó que està dignificant un dels conjunts patrimonials més singulars del Montgrí.

Per la seva banda, Gerard Cruset, tècnic municipal de Patrimoni i director del Museu de la Mediterrània, destaca la importància que té la recuperació d'aquests vestigis per preservar la memòria d'un dels conjunts patrimonials més importants del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Recorda, precisament, que una de les seves singularitats és el fet de tractar-se d'un espai natural d'alt valor ambiental, que ha esdevingut el resultat de la interacció entre l'home i el medi, en un paisatge fortament humanitzat, testimoni de les civilitzacions més antigues.

Primera fase

La primera fase es va centrar, bàsicament, en la neteja i consolidació de la coberta i paraments de l'edifici. Tal i com ja es preveia en el projecte inicial aquesta intervenció es va dur a terme seguint criteris de reversibilitat i rigor històric. És per això que el material emprat va ser el morter de calç hidràulic i pedres provinents dels esfondraments del mateix edifici. Els treballs de consolidació es van dur a terme respectant les relacions estructurals i cronològiques dels diferents murs que formen part de l'edifici. S'hi van invertir 17.000 euros, aportats per la Diputació de Girona (10.000), l'Ajuntament (5.500) i els propietaris (1.500).

Prèviament a l'actuació, l'Ajuntament va encarregar a un despatx especialitzat, una diagnosi i proposta de gestió del conjunt arqueològic medieval. A més, l'Ajuntament va signar un conveni amb els propietaris de l'església, que és de titularitat privada, per a la cessió de l'edifici durant 40 anys, pas previ per poder-hi actuar i invertir-hi diners públics.

Exemple del romànic català

Tot i el seu estat d'abandonament, l'església encara conserva una bona part de l'estructura arquitectònica. A simple vista i reconeixent els alts murs de pedra és fàcil percebre el que va ser la nau principal. A més, diferents elements ens permeten relacionar-la amb els d'algunes esglésies alt-medievals de la comarca, com ara les que es troben als afores d'Empúries.

L'església era de planta rectangular d'una sola nau i coberta per una volta apuntada i seguida, sense arcs torals ni triomfal ni cap absis adjacent. En general, les façanes es conserven força bé excepte la de ponent, de la que se'n conserva tan sols l'arrencada a nivell de terra. L'única obertura aparent es troba al mur de llevant, de doble esqueixada i arcs rebaixats. Segons apunta l'expert medievalista Joan Badia i Homs, es pot considerar que l'església data del s.XIII, és de gòtic primitiu o tardo-romànic, amb unes característiques arquitectòniques molt marcades d'aquest estil.